

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **N. L.**, zast. Mgr. Magdou Havlovou, advokátkou, se sídlem v Brně, Nové Sady 27, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 1. 7. 2004, č. j. 56 Az 46/2004 – 19, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna zástupkyni žalobkyně, advokátce Mgr. Magdě Havlové, **se přiznává** v částce 2150 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím Ministerstva vnitra ČR ze dne 2. 4. 2004, č. j. OAM–170/LE-PA03-PA03-2004, byla žádost žalobkyně o udělení azylu zamítnuta podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu). V odůvodnění rozhodnutí správní orgán uvedl, že v průběhu správního řízení žadatelka o azyl potvrdila, že ona osobně v Číně žádné problémy neměla, zemi původu opustila v roce 1999 z důvodu následování svého manžela, se kterým by chtěli žít v klidu. Na základě provedeného správního řízení dospěl správní orgán k závěru, že skutečnosti uváděné žadatelkou nelze podřadit důvodům pro udělení azylu ve smyslu zákona o azylu, čímž byly naplněny podmínky ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu a žadatelčina žádost o udělení azylu byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná.

Proti citovanému rozhodnutí podala žalobkyně opravný prostředek (žalobu), ve které žalovanému vytýkala porušení § 3 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), neboť se její žádostí o udělení azylu nezabýval odpovědně a svědomitě, § 3 odst. 4 správního řádu, neboť nevycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a nevedl azylové řízení takovým způsobem, aby posílil její důvěru ve správnost rozhodování správního orgánu, a proto žalobkyně nepovažuje napadené rozhodnutí za přesvědčivé, § 32 odst. 1 správního řádu, když žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, § 46 správního řádu, neboť napadené rozhodnutí není v souladu se zákony a nevyšlo ze spolehlivě zjištěného stavu věci, § 47 odst. 3 správního řádu, neboť odůvodnění napadeného rozhodnutí žalobkyni nepřesvědčilo o jeho správnosti a o postupu správního orgánu, žalovaný se nevypořádal se všemi provedenými důkazy a nezhodnotil je ve vzájemné souvislosti, § 12 zákona o azylu, neboť žalobkyně se domnívá, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu stanovené v § 12 zákona o azylu a konečně § 91 zákona o azylu, neboť správní orgán nedostatečně zjišťoval možnou aplikaci principu non refoulement, obsaženého v několika ustanoveních mezinárodních úmluv, jejichž je ČR smluvní stranou. Dále uvedla, že správní orgán je povinen rozhodnout o vztažení překážky vycestování vždy, což vůči její osobě neučinil. Pokud se jednalo o další skutkové důvody žaloby, žalobkyně odkázala na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a ostatní spisový materiál vztahující se k její žádosti o udělení azylu. Navrhovala, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 1. 7. 2004, č. j. 56 Az 46/2004 - 19 žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Krajský soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů, které žalobkyně v žalobě uváděla a shledal, že žaloba není důvodná. V odůvodnění rozhodnutí uvedl, že žalobkyní uplatněné námitky proti rozhodnutí žalovaného o neudělení azylu soud neshledal důvodnými, neboť důvody žalobkyně uvedené ve správním řízení – opuštění země původu z důvodu pronásledování svého manžela, se kterým by chtěli být v klidu – nelze podřadit pod žádný z taxativně vymezených důvodů pro udělení azylu stanovených v § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Dále soud uvedl, že žalobkyně kromě osobních problémů žádné problémy ve své vlasti neměla, ve všem následovala svého manžela a z její výpovědi je patrné, že situace žalobkyně nemá souvislost s její rasou, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině či zastávání určitých politických názorů. Shrnul, že popsanou situaci nelze posoudit jako pronásledování její osoby ve smyslu zákona o azylu. Konstatoval, že institut azylu upravený v ustanovení § 12 zákona o azylu slouží k ochraně osob, které jsou pronásledovány z důvodů politických, respektive jim hrozí pronásledování z důvodů diskriminačních. Dále soud připomenul, že je svrchovaným právem každého suverénního státu rozhodovat o povolení vstupu a pobytu cizích státních příslušníků na své území a právo pobývat na území cizího státu v žádném případě není možno kvalifikovat jako základní lidské právo každého člověka – nepatří do kategorie základních práv a svobod chráněných ústavním pořádkem ČR (viz usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 7. 1. 2004, sp. zn. IV. ÚS 613/03). Žalobkyně ovšem v průběhu správního řízení azylově relevantní důvody neuváděla, naopak prohlásila, že kromě osobních potíží žádné další problémy v zemi původu nemá. Rovněž soud neshledal důvodnými námitky žalobkyně stran nedostatečně zjištěného skutkového stavu a proti napadenému rozhodnutí, neboť vznesené námitky žalobkyně jsou pouze v obecné rovině, neuvádí blíže, které konkrétní důkazy správní orgán měl provést a které skutečnosti nebyly správním orgánem objasněny a rovněž neuvádí ani žádné skutečnosti svědčící o nebezpečí pronásledování či obavy. Dále soud konstatoval, že nemohl přisvědčit ani námitce žalobkyně poukazující na skutečnost, že splňuje zákonné podmínky pro udělení

azylu stanovené v ustanovení § 12 zákona o azylu, resp.minimálně podmínky pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Na závěr konstatoval, že napadené rozhodnutí, kterým byla žalobkyni zamítnuta žádost o udělení azylu, bylo vydáno v souladu se zákonem a z uvedených důvodů soud podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen stěžovatelka) včas kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb. (s. ř. s.). Namítala dále, že se krajský soud nijak nevyjádřil k jejím tvrzením ohledně nevztáhnutí překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, přestože v jednom z bodů své žaloby na toto poukazovala. Přitom skutečnost, že se správní orgán vůbec nezabýval možností vztáhnout na její osobu některou z překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, považovala stěžovatelka za porušení mezinárodně-právních závazků ČR, neboť ustanovení § 91 zákona o azylu totiž explicitně zakotvuje závazky ČR, které jsou primárně obsaženy v mezinárodních smlouvách závazných pro Českou republiku. Dále stěžovatelka citovala čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků (publikována pod č. 208/1993 Sb.) a čl. 3 Úmluvy proti mučení (publikována pod č. 143/1988 Sb.) a konstatovala, že tuto svoji povinnost žalovaný správní orgán nedodržel, přestože věděl, že zamítavé rozhodnutí o udělení azylu povede k realizaci trestu správního vyhoštění. Došlo tak k porušení Úmluvy proti mučení (povinnosti stanovené čl. 3 této úmluvy) a dále k porušení § 91 odst. 1 písm. a bodu 2 zákona o azylu. Stěžovatelka na závěr uvedla, že je přesvědčena, že řízení před správním orgánem trpělo závažnými vadami, pro něž měl krajský soud rozhodnutí správního orgánu zrušit. Konstatování tohoto soudu, že právo pobývat na území cizího státu není možno kvalifikovat jako základní lidské právo, bylo podle stěžovatelky jednak nadbytečné a jednak takovéto porušení v žalobě ani netvrdila. Mezi základní lidská práva však podle jejího názoru nepochybně patří právo nebýt žádným způsobem vrácen do státu, jsou-li vážné důvody domnívat se, že by v něm navrácené osobě hrozilo nebezpečí mučení a stát je povinen posoudit existenci takovýchto okolností vždy, bez ohledu na to, zda dotčená osoba explicitně tyto obavy vyjádří či nikoli. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 20. 7. 2004, č. j. 56 Az 46/2004 - 27, byla stěžovatelce ustanovena zástupkyně pro řízení o kasační stížnosti, Mgr. Magda Havlová, advokátka se sídlem v Brně, Nové Sady 27.

Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 20. 7. 2004, č. j. 56 Az 46/2004 - 28, byla stěžovatelka vyzvána k doplnění kasační stížnosti ve lhůtě 1 měsíce od doručení tohoto usnesení, a to konkrétně k uvedení údaji o datu, kdy jí bylo napadené rozhodnutí krajského soudu doručeno.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 1. 7. 2004, č. j. 56 Az 46/2004 - 19, jí bylo doručeno dne 9. 7. 2004. Současně zopakovala, že navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 16. 9. 2004 popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domníval, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále správní orgán k námitkám stěžovatelky uvedl, že ani z pohovoru a ani z rozsudku soudu není patrno,

že by stěžovatelka byla v zemi původu perzekuována z azylově relevantních důvodů. Stěžovatelka sama uvedla, že pouze následovala manžela a že chce klidný a krásný život. Tyto skutečnosti nejsou důvodem pro udělení azylu. Uvedený čl. 33 odst. 1 Ženevské úmluvy nemá žádnou souvislost s případem stěžovatelky. K námitkám neposouzení překážky vycestování odkázal na judikaturu Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 52 Az 48/2003. Výrok týkající se překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu může být obsažen pouze v rozhodnutí o neudělení azylu podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a v případě rozhodnutí o odnětí azylu, nikoli však v rozhodnutí, kterým se žádost o udělení azylu zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g). zákona o azylu. Navrhoval zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatelka podává z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 12 zákona o azyl se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12. Podle ustanovení § 16 odst. 2 citovaného zákona lze takové rozhodnutí vydat nejpozději do 30-ti dnů od zahájení řízení o udělení azylu.

Pokud jde o důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., je třeba uvést, že jak správní orgán, tak i soud vycházel z údajů uváděných stěžovatelkou v návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 18. 3. 2004 a při pohovoru ze dne 1. 4. 2004. Stěžovatelka sdělila, že Čínu opustila v roce 1999, protože následovala svého manžela. Manžel byl v zemi původu dvakrát fyzicky napaden, ale ona nevěděla proč. Uvedla, že ve své vlasti neměla žádné problémy se státními orgány, policií, soudy či jinými státními

institucemi, stejně tak neměla problémy kvůli své rase, národnosti či náboženství. Do vlasti se vrátit nechce, chce krásný život.

Z takto zjištěného skutkového stavu vycházel jak správní orgán, tak i soud, a jejich závěr o tom, že stěžovatelka v žádosti neuvedla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal, že by skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu. Shledal naopak, že zjištění učiněná správním orgánem vycházejí zejména ze skutečností, které sdělila sama stěžovatelka. Nebylo rovněž zjištěno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl správním orgánem porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem, a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí, a nelze ani dovodit, že by napadené rozhodnutí správního orgánu bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Správní orgán se v rozhodnutí velmi podrobně zabýval osobní situací stěžovatelky v její zemi původu, jasně jmenoval důkazy, které měl k dispozici, a které byly pro posouzení dané situace rozhodné. Z výše uvedeného tedy Nejvyšší správní soud dovodil, že důvody kasační stížnosti tvrzené stěžovatelkou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) v posuzované věci dány nejsou.

Dále stěžovatelka namítala, že se správní orgán a stejně tak i krajský soud vůbec nezabývaly možností vztáhnout na její osobu některou z překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, a tuto skutečnost považovala za porušení mezinárodně-právních závazků ČR, neboť ustanovení § 91 zákona o azylu explicitně zakotvuje závazky ČR, které jsou primárně obsaženy v mezinárodních smlouvách závazných pro Českou republiku. Nejvyšší správní soud v této věci ze správního spisu zjistil, že rozhodnutí žalovaného obsahuje pouze výrok o tom, že se žádost o udělení azylu zamítá jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb. Výrok o existenci, resp. neexistenci překážek vycestování ve správním rozhodnutí obsažen není a touto otázkou se žalovaný nezabýval ani v odůvodnění svého rozhodnutí. Takový postup je však podle Nejvyššího správního soudu v souladu s dikcí zákona č. 325/1999 Sb. Z jeho ustanovení § 28 totiž vyplývá, že ministerstvo vnitra v rozhodnutí uvede, zda se na cizince vztahuje překážka vycestování podle ustanovení § 91 téhož zákona tehdy, pokud bude rozhodnuto o neudělení nebo odnětí azylu. V daném případě byla žádost stěžovatelky zamítnuta podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona jako zjevně nedůvodná, a takové rozhodnutí nelze považovat ani za rozhodnutí o odnětí azylu (neboť stěžovatelce nebyl azyl, který by jí mohl být odňat, udělen), avšak ani za rozhodnutí o neudělení azylu. Za rozhodnutí o neudělení azylu totiž lze podle Nejvyššího správního soudu považovat pouze rozhodnutí, kterým ministerstvo vnitra rozhodne o neudělení azylu pro nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 cit. zákona po věcném posouzení důvodů tvrzených žadatelem o azyl. V případech, kdy je vydáváno rozhodnutí o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, správní orgán o udělení azylu nerozhoduje, tj. nezabývá se věcně důvody žádosti o azyl tvrzenými žadatelem, a to právě proto, že žadatel o azyl v takovém případě ani neuvádí důvody, které by mohly být po svém ověření podřazeny pod důvody, pro něž lze azyl podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb. udělit. Ostatně Nejvyšší správní soud i ve svých předcházejících rozhodnutích opakovaně uváděl, že v případě, kdy ministerstvo vnitra rozhodne o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné, je výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 cit. zákona výrokem nadbytečným. Z tohoto důvodu neshledal Nejvyšší správní soud v postupu žalovaného v daném případě žádné pochybení a ani krajskému soudu nelze vyčítat,

že se otázkou existence překážek vycestování ve svém rozsudku věcně nezabýval. Nejvyšší správní soud tak neshledal důvodnost ani této námitky obsažené v kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným a potažmo i krajským soudem. Stěžovatelkou tvrzené skutečnosti nelze akceptovat jako důvody pro udělení azylu, neboť v jejím případě se nejedná o splnění azylově relevantních ustanovení zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud k výše uvedenému dodává, že smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu. Nejde však o ochranu před jakýmikoliv negativními jevy v zemi původu. Nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Vždy je třeba se zabývat podstatou tvrzených důvodů pro udělení azylu, kterými jsou v případě stěžovatelky zejména důvody ekonomické. Tyto důvody však nelze považovat za důvody azylově relevantní.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal pochybení v postupu správního orgánu ani Krajského soudu v Brně. Námitky stěžovatelky ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. důvodnými neshledal.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, a stěžovatelka neměla s kasační stížností úspěch.

Odměna soudem ustanovené zástupkyni stěžovatelky Mgr. Magdě Havlové byla přiznána ve výši 2150 Kč, a to za dva úkony právní služby po 1000 Kč (příprava a převzetí zastoupení a doplnění kasační stížnosti ze dne 3. 9. 2004) podle ustanovení § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., a 150 Kč za režijní paušál (13 odst. 3 citované vyhlášky). Celková částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu v Brně do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. 2. 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu